

Polgári Magyarországért Díj átadása

Budapest, 2015. december 17.

“Mert (...) széles az az út, amely a veszedelemre visz, és sokan vannak, akik azon járnak. Mert keskeny az az út, amely az életre visz, és kevesen vannak, akik megtalálják azt.”

Főtiszteletű Püspök Úr! Tisztelt Elnök Urak! Tisztelt Kuratórium, Hölgyeim és Uraim!

Máté evangéliumának idézett szavai ihlették a mai díjazottunk névadóit, amikor azt a nevet választották az alapítványi formába szerveződő közösségüknek, hogy: Keskenyúton Délvidéki Tragédiánk 1944-45 Alapítvány.

A név pontosan megjelöli az alapítványi célt, és magában hordozza az alapítók azon reményét is, hogy az emberi gyűlöletnek a mindig veszedelmekbe torkolló széles útjain elkövetett bűnök csak az emberi szeretet keskeny útjain nyerhetnek jóvátételt.

A bűn ugyanis nem akkor teljeseedik be – Tisztelt Hölgyeim és Uraim –, amikor azt elkövetik, hanem akkor, amikor azt elfelejtik.

Igaz mindez a kollektív bűnösség elve alapján elkövetett XX. századi bűnökre is; igaz azok áldozataira és vétkeire egyaránt. Ez az oka annak, hogy míg a vétkes leginkább felejteni akarja, az áldozat mindig emlékezni akar a bűnre.

1944-45-ben a Kárpát-medencében több, mint százezer ártatlan magyar az életével fizetett a kollektív bűnösség elvének alkalmazása miatt: az ő bűnük – a kárpátaljai Szolyvától a Benes-dekrétumok által sújtott Felvidéken át Magyarországon és Erdélyen keresztül egészen Délvidékig – annyi volt, hogy magyarok voltak.

A délvidéki több tízezer áldozat közül az egyik Kiss Tibor volt, akit 1944 októberében egy verbászi temetésről hurcoltak el és lőtték agyon. Egy magyar család ötödik nemzedékének az élete szakadt meg ezáltal a verbászi szülőföldön.

Az első nemzedéket Kiss József hadmérnök képviselte, aki 1791-ben testvérével, a szintén hadmérnök Gáborral ezzel a kéréssel fordult II. Lipót császárhoz:

"Az alulírott két testvér, azon törekvéstől vezérelve, hogy hazájuk javát szolgálják, bátorkodnak a császári és királyi felségnek a bácskai kamarai körzetben, Monostor felett és Bácsföldvárnál, a Duna és a Tisza hajózható csatornával való összekapcsolást legalázatosabban ajánlani."

A két magyar testvér kezdeményezésére és irányítása mellett épült meg Magyarország első és világszínvonalú 108 kilométeres hajózható csatornája. Kiss József a XVIII. század végén felszámolta a Verbász környéki posványt, és megépítette a Ferenc-csatornát, amely fejlődést, jólétet és gyarapodást hozott magyarnak, szerbnek és németnek egyaránt. A XX. század közepén Kiss József ötödíziglieni utódját főbe lőtték, és a verbászi temető jeltelen sírjába dobták.

A hatodíziglieni utód, a meggyilkolt áldozat fia, Kiss Gyula, alig 23 évesen a várandós feleségével Magyarországra menekült. A sarkadi, szolnoki és hatvani cukorgyárakban dolgozta le az életét, mint mérnök; három gyereke született, és többé soha nem tért vissza Verbászra. 1990 után, már nyugdíjasként, kénytelen volt végignézni, hogy privatizáció címén hogy verik szét egykori munkahelyeit és – egykori délvidéki menekültként – kénytelen volt szembesülni a 2004. december 5-i népszavazás eredményével is. 2010-ben az országgyűlési választásokon Kiss Gyula 89 esztendősen gondosan leadta voksát, és aznap este visszaadta lelkét a Teremtőjének.

A hetedíziglieni utód, azaz Kiss Gyula legkisebb lányának, Magdolnának jutott a feladat, hogy felvegye a család verbászi keresztjét, és elinduljon vele haza...

Cseresnyésné Kiss Magdolna már 2002 őszén, „Keskenyúton” polgári kört szervezett. Azért tette, mert hitt abban, hogy – miként boldog őse cselekedte a XVIII. századi verbászi posvánnyal – az elkeseredettség és a reménytelenség posványát is le lehet csapolni, és a magyar akaraterőt a politikában ismét termőre lehet fordítani. Magdolna bízott abban is, hogy határokon és nemzedékeken átívelően valóban minden magyar felelős minden magyarért. A polgári kör indulásánál csak tízen voltak, mindent önerőből tettek. Minden esztendő novemberének utolsó hétfőjén a budapesti Bazilikában emlékmisét szerveztek a délvidéki magyar mártírokról. Olyan hagyományt teremtettek, amelynek több ezer imádkozó magyar vált cselekvő részesevé, és amelynek a hírére több millió Kárpát-medencei magyarban feltámadt a remény, hogy a széles utakon mindig megtaposott magyar igazságaink és fájdalmaink a keskeny úton mégis elismerésre és gyógyírra lelhetnek.

Cseresnyésné Kiss Magdolna és kis közössége a keskeny úton visszatértek Délvidékre, és a helyi magyarokkal összefogva felkeresték a nem ritkán dögtemetőként vagy személtlerakóként használt jeltelen magyar tömegsírokat, és a hatóságok vizslató tekintetétől kísérvé kétékezi munkával igyekeztek szó szerint rendet rakni a temetők rögválóságában, példájukkal erőt és reményt önteni a megfélemlített magyarokba.

2011-ben az a megtiszteltetés ért, hogy védnöke lehettem e közösség a délvidéki magyar mártíriumról az Országházban tartott emlékező rendezvényének. Lélekemelő találkozás volt, amelyről utóbb a szervezők Délvidéki Magyar Golgota 1944-45 címmel egy kiadványt adtak ki. A könyv fedőlapjának elején egy Széchenyi idézet: *„Ha tudni akarod, hogy egy nemzet mennyire becsüli a múltját, nézd meg a temetőit”*. A fedőlap hátoldalán egy Márai idézet: *„(...) Nem lehet többé semmit az időre vagy a véletlenre bízni, nem lehet várni, hogy majd csak lesz valami, s nem is lehet belenyugodni, hogy addig is, amíg lesz valami, én csak élek így tovább.”*

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Hetven esztendővel a délvidéki magyar mártírium után, 2014-ben a szerb kormány megsemmisítette a Csúrog, Mozsor és Zsablya magyarságára kimondott, de az egész délvidéki magyarságot erkölcsileg és jogilag egyaránt sújtó kollektív bűnösség vádját, és napjainkban Szerbia és Magyarország között egy – reményeink szerint – őszinte történelmi megbékélési folyamat vette kezdetét, melynek reménybeli sikere egyszer tán mások, más népek vezetőinek ma még kemény szívét is megindítja a kölcsönös kiengesztelődés és tisztelet felé.

Szükség volt mindehhez hét évtizedre, szükség volt a szerb politikai belátásra és magyar politikai kitartásra, Budapesten és Délvidéken egyaránt.

De szükség volt még valamire, aminek hiányában mindebből semmi nem jöhetett volna létre: szükség volt a magyar igazságban bízók szelíd és konok hitére.

A mi politikai közösségünk ereje – Tisztelt Hölgyeim és Uraim – Budapesttől Délvidékig ebben a szelíd és konok hitben rejlik, abban a magyar erkölcsi többségben rejlik, amely bennünket itt Magyarországon, Pásztor István elnök urat, bajtársunkat és a Vajdasági Magyar Szövetséget pedig Délvidéken közvetlenül is felruházott bizalmával, hitével és reményével.

Nagy kincsünk ez az erkölcsi többség, amely – ha megbecsüljük és hűségesek maradunk hozzá – minden túlerővel szemben győzelemre segíthet bennünket.

Tisztelt Honfitársaim!

A délvidéki ügy barátainak közössége napjainkban is rendületlenül halad a maga útján. A 2011-es országházi rendezvényük után a közösség alapítványt hozott létre; mára több mint 15 könyvet adtak ki; számos rendezvényt szerveztek és nagy tervük, hogy a délvidéki mártírjainknak Makovecz Imre által tervezett kegyhelyeket emeljék Budapesten és Újvidéken.

Az Alapítvány munkatársai nem csüggednek és nem lelkesednek, csak szelíden és konokul hisznek abban, hogy a keskeny út a magyar igazságokat mindig célba juttatja.

Ezen hit nélkül nincs polgári erény, és nincs magyar minőség sem, ezért a Szövetség a Polgári Magyarországért Alapítvány ebben az esztendőben a Polgári Magyarországért nevet viselő díját a Keskenyúton Alapítványnak ítéli.

Kedves Magdolna, kedves Barátaink! Köszönjük, hogy velünk vannak, köszönjük, hogy mutatják az utat!

Örömteli adventi várakozást, áldott ünnepeket és békés újesztendőt kívánok, egészségben, hitben és szeretetben!